De Zuid Afrikaan

VEREENIGD MET DE VOLKSVRIEND.

DEEL 58. KAAPSTAD, DONDERDAG, 16 AUGUSTUS 1888. NO. 5,086

550 Vette Hamels en Kaapsche Schapen
150 Kapaters.

Op Vrijdag, 17 dezer,

ZULLEN opgemelde Schapen en Bokken publiek worden verkocht te KLAPMUTS STATIE. Zij worden per trein opgebragt en zullen zeker present zijn.

JAS. VAN BREDA & Co.,
Agenten voor de Verkooping.

Paarl, 13 Aug. 1888.

MARAIS & Co., Afslagers

Publieke Verkooping.

In den Boedel van wijlen DOUW GERHARD PRINS, en nagelatene Echtgenoote GEZIEN MARIA COETZEE,

DE Ondergeteekende, in zijne betrekking als bestierder des Boedels zal op

5 September 1888,

Per publieke veiling verkoopen, op de Plaats

ELANDSFONTEIN,

IN HET

HARDEVELD, Dist. NAMAQUALAND,

HET VOLGENDE

VAST en LOSGOED:

Pacht van de Plaats OORKRAAL, groot omtrent 11,000 morgen, gelegen in de Wijk, Mond van Olifants Rivier, Dist. Clanwilliam.

300 Slagtschapen
200 Aanteelschapen
200 Aanteelbokken
90 Do. do.
8 Do. Ossen
12 Merries met Veulens
1 Dubbele-Voor Ploeg
1 Enkel-Voor Ploeg
1 Wagen
1 Span Tuigen compleet
3 Zwingels

Huisraad en Keukengereedschap

En wat nog verder op den dag der Verkooping zal worden voorgebragt

Een Ruim Crediet zal gegeven worden

P. B. VAN RHIJN, Sr.

E. ROOD, Afslager.

Publieke Verkooping.

In den Boedel van wijlen MARTHA MARIA BURGER, geb. SMIT.

DE Ondergeteekende, in zijne betrekking als Executeur zal

OP WOENSDAG,

12 SEPTEMBER 1888,

Per Publieke Veiling doen Verkoopen op de Plaats

ELIZABETHSFONTEIN,

Distrikt Clanwilliam,

HET VOLGENDE

LOSGOED:

10 Aanteelbeesten
2 Rij- en Trekpaarden
70 Aanteelschapen en Bokken,

En wat nog verder op den dag der Verkooping zal worden voortgebragt.

Een Ruim Crediet zal gegeven worden.

P. B. VAN RHIJN, Sr.,
Executeur.

E. ROOD, Afslager.

GETROUWD, op 13 Augustus 1888, aan de woning van den Vader der Bruid, door Wel-Eerw. Professor MARAIS, de heer JAMES HENRY ASPELING, zoon van wijlen den heer E. G. ASPELING, met CATHARINA MAGDALENA MARAIS, oudste dochter van den heer H. H. MARAIS.

Aan Familie en Vrienden

WORDT bekend gemaakt, dat onze teedergeliefde Moeder CATHARINA CECILIA HUGO, geb. CONRADIE, op 3 Augustus 1888, in den Heer ontslapen is, in den ouderdom van 77 jaren 10 maanden, na een lijden van 2 jaren.

P. F. HUGO.
W. S. CONRADIE.

Breedevivier, 14 Aug. 1888.

OVERLEDEN te Piketberg, ten Huize van den heer J. H. L. WEIR, Mejufvrouw de weduwe JOHANNA PETRONELLA VAN ELLEWEE, geb. JOUBERT, in den ouderdom van bijna 69 jaren.

Uit naam der gezamenlijke kinderen en gehuwde kinderen.

EMILE H. VAN NOORDEN.

Kaapstad, 14 Aug. 1888.

D. ISAACS & CO.

MEUBELFABRIEKANTEN,
Bekleeders en komplete Huis-Meubileerders,
BIEDEN HU AAN

De Grootste Voorraad Meubelen in de Kolonie,

HUN VERTOONKAMERS DIE

80,000 VOETEN VLOERRUIMTE

BESLAAN, zijn nu open voor het Publiek, en bekoren dezen allen die van plan zijn om te koopen te worden geacht. Daar D. I. & Co. alleen goed gedroogd Hout bezigen tot het vervaardigen van Meubelen, kunnen zij met vertrouwen elk artikel aanbevelen. Koopers zullen verder bevinden dat goede artikelen aan dit Magazijn goedkooper kunnen worden gekocht dan artikelen van mindere kwaliteit ergens anders.

De volgende zullen een denkbeeld geven van de lage prijzen waarvoor D. I. & Co. verkoopen in overeenstemming met de tijden.

	£	s.	d.
IJzeren Ledekanten 2 ft. 6 in.	0	12	6
Matras (Best Klapperhaar) 2 ft. 6 in.	0	12	6
Ledekanten (volle grootte)	1	5	0
Volle Grootte Dubbele Matras (Best Klapperhaar)	1	5	0
Volle Grootte Dubbele van IJzerdraad Gewoven Spring Matras ...	1	17	6
IJzeren Kinderkateltjes	1	1	0
Goede Sterke Stoelen met Houten Zitting	0	2	6
Nette Waschtafel met Lade en Twee Handdoeksporten	0	6	6

Aan dit Magazijn zal ook worden gevonden een grooten en goed gesorteerden voorraad Aardewerk, Glaswerk, IJzerwerk voor het Huishouden; in het kort elk Artikel benoodigd in een goed uitgerust Huis, en tegen Prijzen lager dan die van eenig ander Handelshuis in Zuid Afrika

Geïllustreerde Catalogus en Prijslijst worden op aanvraag Postvrij toegezonden.

D. ISAACS & CO.,

80 tot 92 Langemarktstraat, Kaapstad.

AAMBEIJEN POEDER.

HET succes dat tot hiertoe gepaard ging met het gebruik van bovengenoemde Medicijn, heeft den Eigenaar, den heer C. H. BÖSENBERG, er toe gebragt dezelve meer prominent voor de aandacht van het Publiek te brengen; het werd in vele gevallen bewezen een zeer krachtig middel te zijn tegen deze zoo algemeen heerschende ziekte, die aangeduid wordt door hoofdpijn, kortsigtigheid, drukking op de oogen, angst, duiseligheid, gebrek aan geestkracht, onregelmatigheid in het bloed, pijn in de lenden en verstopping.

De bijzondere eigenschappen van dit Poeder om het bloed te verdunnen en een vrijen bloedsomloop te bevorderen, om de werking der ingewanden te prikkelen en te regelen, en ze te zuiveren van slijmerige en scherpe stoffen, nemen de onaangename uitwerkselen weg en genezen de ziekte. Het zal ook zeer heilzaam bevonden worden wanneer het gebruikt wordt als bovengemelde voorteekenen, de voorloopers van RHUMATISCHE JICHT sich voordoen, en ook bij drukking op de borst, droogheid, jeuken en chronische aandoeningen van de huid, en bij waterzucht, meer bijzonder wanneer deze uit onderdrukte uitwaseming voortkomt.

Als een huismiddel bij verstopping kan het veilig worden aanbevolen, alsmede voor de behandeling van uitslag bij kinderen.

Volle bijzonderheden vergezellen elken Bottel. Prijs 2s.; per Post 2s. 6d.

BEREID DOOR DEN EIGENAAR

C. H. BÖSENBERG, Chemist en Droogist, hoek van Bree en Kortmarkstraat, Kaapstad.

N.B.—Dit geneesmiddel is bereid in den vorm van een Poeder, zoodat het voor altijd kan gehouden worden, zonder dezelfs eigenschappen te verliezen; een voordeel dat andere mengsels niet bezitten.

George Findlay & Co.,

BIEDEN NU AAN TEGEN LAGE PRIJZEN,

Graven, Spitvorken, Schoppen
Wijnpompen, voor gesorteerde soort, Koperen en IJzeren Forcer en Hefpompen
Gomelastieke Slangpijpen, Gesalgen en Gegoten IJzeren Waterpijpen, Looden Pijpen
Vensterglas, Hubbucks Verf en Olie, Vernis, Terpentijn, Raquelolie
Blad Koper en Rood Koper, Zinkbladen, Blek Tin, Rood Koper en Tirzeldoersel
Koperen Toppen en Bodems voor Brandewijnketels, Koperen Kluisnagels, Tinnen Pijpen voor Ketelslangen
McDougall's Schaapendip, Stockholm Teer, Wagensmeer, Rockzout.
IJzerdraad voor Heiningen en Standaards, Gegalvaniseerd IJzerdraad, Gesalgen IJzeren Veld en Tuin Hekken.
Kook en Verbit Kagchels, geschikt om Hout, Kool en Paraffine in te branden.

IJzerwaren Magazijn, Gravestraat, KAAPSTAD.

BRUID RUIKER WAAS

TOT VERFRAAIJING DER GELAATSKLEUR.

Eene enkele proeve zal iedere dame overtuigen van zijne voortreffelijkheid vergeleken met alle andere vloeistoffen en de talrijke poeders, die men hiertoe bezigt. Eene enkele aanwending, welke slechts een oogenblik behoeft te duren, deelt aan gelaat, hals, armen en handen eene delicate zachtheid en de zuiverheid van marmer mede, gepaard aan de tint en geur der lelie en der roos. Het neutraliseert de prikkelende eigenschappen der zeep, en verwijdert sproetels, zonnevlekken en elke oneffenheid of ontsiering der huid. Het is ten eenenmale onmogelijk om in de schoonheid alzins verkregen, iets kunstmatigs te ontdekken. Verkrijgbaar bij Coiffeurs en Parfumeurs.

HOOFD DEPOT: 37, Rue Richelieu, PARIJS; LONDEN en NEW YORK.

Verkrijgbaar bij HEYNES, MATHEW & Co., J. T. PEACOCK & Co. en P. PETERSEN.

WAARSCHUWING.

NIETS is meer schadelijk en gevaarlijk voor het hoofd dan SLECHTE SNUIF. Wanneer ge dus uwe gezondheid op prijs stelt, zorgt dan dat ge de OTTO LANDSBERG & Co. uitmuntende snuif, die uwe

VADERS EN VOORVADERS

gebruikt en steeds bevonden hebben

GEZOND EN VERKWIKKEND TE ZIJN.

Wij Fabriceren TWAALF verschillende soorten SNUIF en alle soort ROOK TABAK tegen ons Prijzen.

Te verkrijgen bij alle Kooplieden en Winkeliers in Zuid Afrika.

Stoomfabriek, Kaapstad.

EEN REPUTATIE VAN 50 JAREN.

Zorgt dat elke bottel ons zegel draagt en gewaarmerkte opschrift

AAN WIJNBOEREN.

Bloem van Zwavel gegarandeerd zuiver te zijn.
In Vaatjes van 100 lb., 15s. per Vaatje
In Vaten van 200 lb., 29s. per Vat.

Te Koop aan de Pakhuizen van

JAS. FLOWER & ZOON,

Hoek van Burg- en Kasteelstraat, Kaapstad.

MAXWELL & EARP,

Hebben per laatste Mailbooten ontvangen

1,643 Pakketten Koopwaren,

Bevattende een groot en gevarieerd assortiment Koopmanswaren,

Van Engelsche, Amerikaansche en Europeesche Fabrikanten,

WAARONDER

Katoenen en Wollen Manufacturen, IJzerwaren, Oliewaren, Schrijfbehoeften, Borstels, Zadels, Suikergebak, Kramerijen, Stevels en Schoenen, Vilten Hoeden, Glaswaren, Messenwaren, Klokken, Amerikaansche Orgels, Goederen voor een Tabakshandelaar geschikt, Lampen, Fancy waren, ens.

KENNISGEVING.

Aan den Handel in Muziek en het Muzikaal Publiek.

BYRNE & CO.,

VAN ADDERLEYSTRAAT, KAAPSTAD.

BERIGTEN aan Handelaars in Muziek en het Muzikale Publiek in het algemeen, dat zij schikkingen getroffen hebben waardoor voor de toekomst hun Londensche Agentschap door

Den heer HENRY LANGE, 13 en 14 Camomile Straat, Londen, E.C.

en die een van de grootste Handelaar en Invoerder is en daar als Agent ageert om de beste Europesche en andere Huizen voor Pianos, Harmoniums en Amerikaansche Orgels te leveren, zullen vertegenwoordigd worden.

BYRNE & Co. hebben ook het genoegen te melden, dat zij als de *Eenige Agenten* in de Kolonie voor de volgende Superieure Instrumenten aangesteld zijn:—

Amerikaansche Orgels, door STRAKOSCH Co.
Harmoniums, door TRAYSER'S (Prijs Medaille).
Pianos, door BORD PARIS (zoo welbekend in de Kaapkolonie).
Pianos, door CARL HARDT.
Pianos, door LANGE, van Berlijn en Magdeburg.
Instrumenten van andere Fabrieken, Engelsch en Europeesch, ook ingevoerd.

Kleinere Instrumenten en al wat voor Muzikale doeleinden noodig is, alsmede gedurige prijzen van de beste en laatste Voorts en Instrumentale Muziek, worden voortdureud van Engeland ontvangen.

Catalogussen, Illustraties en Prijsen kunnen op aanzoek aan hun Magazijn in Adderleystraat verkregen worden. Ze

BYRNE & Co. vertrouwen dat de ondersteuning, die hun de laatste dertien jaren steds zij Brighelid in Kaapstad droven door hun genoten, voortgezet moge worden, en dat zij verder op de ondersteuning van hunne vrienden en made-Kolonisten mogen rekenen.

De volgende zijn eenige van de artikelen reeds ontvangen:—Pianos, Amerikaansche Orgels, Harmoniums, Violen (Soend aanmerkelijk), Fluiten, Piccolos, Muziekpapier, Muziekstoelen, Klarionet Reeds en Mondfluiten, Posthoorns en Mondhoorns, Piccolos, Viool en Guitar Zakken (zoo beter ingevoerd), Viool Snaren (Staal en Zijde), Banjo Snaren, Tamboerijn

N.B.—Eenig Muzikaal Instrument of toebehoeren die niet in voorraad zijn kunnen in omtrent 7 weken geïmporteerd worden.

Adderleystraat, Kaapstad,
Julij 1888.

DE WAAL EN DE KOCK,

BURGSTRAAT, KAAPSTAD

Hebben nu ontvangen en bieden te Koop aan tegen lage prijzen,

GRAVEN, Spit en Stal Vorken, van alle soorten, Boschpikken, Kielhouwers KRUIWAGENS, Harken, Bijlen en Zagen, Wijngaardmessen, Tuin SCHOFFELS, Snoeimessen en Scharen, IJzeren Ledekanten, Katels, kinder KATELS, Kamer Sets, Melkpannen, Potten, Kastrollen, Roosters, PANNEN, Tin, verzaarde en andere Borden, Koffijmolens, Vleesch Machines WORSTSTOPPERS, Messen en Vorken, Slagtersmessen, Hakmessen, PENNEMESSEN, Snijmessen, Nachtmaalserviezen, Concertinas, VOGELKOOIJEN, Gallonbekers, Karzweepen, Horszwepen, Peetsen, ZADELS, Toomen, Tin en Koper Bekers, Verf, Olie, Smeer, Teer, TERPENTIJN, Vernis, Lijnolie, Ruiten, Stopverf, Witkwasten, VERFKWASTEN, Amerikaansche Koffers, Trommels, Portmanteaus, KOPEREEN KETELS, IJzeren Ketels, Tin Ketels, Koffie Kannen en Potten, ZEKP POTTEN, Komfijt Potten, Koper en verzaarde Water Gieters, TUINSPUITEN en Pijpen, Hang Spiegels, Zak en Toilet Spiegels, MONDFLUITJES, Schenkbladen, Spijkers, allen soorten en maten, HOEFIJZERS, Hoefspijkers, Hoefijzer en Messen, Schenieren, SCHROEVEN, Bouten en Moeren, Scharen, Bijtels, Omslagen, Boeren OMSLAG, Handboren, Schaapscharen, Hang Sloten, Ovale en Ronde BADEN, Galvanische Emmers en Kommen, Water Vaatjes, Assen, VEREN, Ambijlen, Smids en Handschroeven, Hand en andere Hamers, VOERMACHINES, Loodpijp, Heiningdraad, Raamlijn en Gewigten, KARLAMPEN, Handvatsels, Huis en Hangklokken, Roskammen, KABELGAREN, Sikkels, Trek- en Balans Schalen, Tuinlijn, Bok en TIJGER Slagijzers, Zeismessen, Bushel Maten, Doodkist Beslag, VORSTPLATEN, Zinkplaten, Geuten en Pijpen, en alle andere IJZERHENOODIGDHEDEN van alle soorten.

ALSOOK VOORHANDEN

BESTE BLOEM VAN ZWAVEL.

ZEVEN

JAARTJES.

ROOD EN WIT.

De HOOGSTE PRIJS gegeven door

J. EISENBACH.

Stoombrood, Tegenover het Spoorweg Station.

A. VAN DRIEL,

Inkoeper, Notaris Publiek en Transportbezorger,

KERKSTRAAT KAMERS,

KAAPSTAD.

Weggeraakt

VAN "Vaderlandsch Bestvisi," Dist. Wijnberg, op 27 Julij l.l. 5 Beesten, nam. 2 Jonge Vaarzen, 1 Vaal en 1 Zwart, een Zwartbonte Koe zonder hoorns en twee Zwarte do, gemerkt zwaluwstaart aan beide oren. Zij worden vermoed gestolen te zijn.

De vinder er van zal beloond en alle billijke kosten vergoed worden.

W. S. SMIT.

KENNISGEVING.

H. P. DU PREEZ,

PROCUREUR.

Notaris en Transportbezorger.

Agentschappen van alle soorten waargenomen

No. 6, Adrichstraat Gebouwen.

KAAPSTAD.

WELLINGTON.

Belangrijke Verkooping

VAN

Vaste en Losse Goederen,

In den Geassigneerden Boedel van BAREND GERHARDUS DU PLESSIS,

OP ZATURDAG,

18 AUGUSTUS E.K,

'S MORGENS TEN 10 URE.

DE Ondergeteekenden zullen op gemelden datum Publiek doen verkoopen al de Vaste en Losse Goederen, tot bovengemelden Boedel behoorende, als:—

VASTGOED:

De Plaats genaamd "Lanquedoc en Mine," gelegen te Klein Drakenstein, beplant met circa 65,000 uitgezochte Wijngaardstokken, benevens eene groote verscheidenheid Vruchtboomen, terwijl er nog overvloedig goede grond is voor het aanplanten van eenige duizenden.

De Gebouwen bestaan uit gerieflijk Woonhuis, Kelder, Stallen, Bediendenkamers, enz., en zijn in onverbeterlijken staat van reparatie.

De Plaats is zoo goed bekend dat verdere omschrijving onnoodig is. Degenen die zich eene goede en vruchtbare Wijnplaats willen aanschaffen, zullen wel doen deze gelegenheid waar te nemen, daar het zeer zelden gebeurt dat een Eigendom als dit onder den hamer komt.

LOSSE GOEDEREN:

KELDERGEREEDSCHAP:—5 Stukvaten, 2 Kuipen, Leggers, Pijpen, Trap- en Onderbalies, 1 Vat met Azijn, 1 Rozijnenketel, Trechters, Emmers, Manden, enz.

VOORTS:

2 Open Karren, 1 Molwagen, 1 paar Achtertuigen, 1 paar Voortuigen, 1 Muilezel, 6 Varkens, 1 groote lot Timmermansgereedschap, enz.

EINDELIJK:

Het gewone assortiment Huisraad en wat verder zal worden aangeboden.

MARTHS. L. SMITH,
J. FRED. PENTZ,
Assignees.

M. L. SMITH & Co., Afslagers.

Het Central Hotel.

BOVENGENOEMD welbekend Hotel is onder geheel nieuw bestuur. Bezoekers van buiten zullen in bovengenoemd Hotel alle Huisgemak vinden. Groote en goed Gemeubileerde Kamers, Beste Cuisine. Drank en Cigaren van de beste merken. Groote Biljartkamer. Termen zeer matig.

MRS. FRANKLIN,
Eigenares.

Caledon en Somerset West

EEN Locum Tenens gedesigneerd hebbende zoo zal ik een Speciaal bezoek naar Caledon (Mrs. Devine's), op Maandag, 27 tot Donderdag, 30 Augustus maken, voor het insetten van mineraal Kunsttanden, opvullen, uittrekken, schoonmaken, hervullen en alle andere operaties te verband met de tanden en daaraan verwante deelen. Ik maak eene bijzonderheid in het insetten van volle zetten kunsttanden.

Op mijne weg daarheen zal ik één dag te Somerset West (Central Hotel) vertoeven, namelijk op Vrijdag, 24 Augustus, BERKS T. HUTCHINSON (Loc. Den. Surg., Lic. Den. Surg. Irs.) Tandheelkundige bij aanstelling van Z. E. den Gouverneur, 2 Nieuwe Straat, Kaapstad, gevestigd 1868.

6 Augustus 1888.

WANTED

A Second Assistant Teacher for the Second Public School, at Middelburg, C.C.

Duties to commence on the 8th October 1888. Salary £75 per annum. Applications accompanied with Certificates, &c., to be sent in not later than the 25th August 1888, to the Undersigned.

GERRIT VAN NIEKERK, V.D.M.,
Chairman of School Committee.

Middelburg, 30th July 1888.

ROBT. TEMPLEMAN,

ZAADHANDELAAR EN BLOEMIST,

Zaad Pakhuis —13 Kasteelstraat.
Bloemkwekerij —22 Roelandstraat.

GROENTE EN BLOEMZADEN,

Geschikt voor alle Seisoenen; een groot en verscheidend assortiment in voorraad gehouden.

BLOEM EN GROENTE PLANTEN.

Altijd gereed voor het planten.

Kaap-Kolonisle Tak!

VAN DE

Maatschappij tot bevordering der Handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Zuid Afrika.

9 St. Georgestraat, Kaapstad.

INVOER. UITVOER

Onderwijzer Benoodigd

VOOR de Derde Klasse Publieke School, te Vlaggeberg (Distrikt Stellenbosch.) Salaris £75 per jaar met een gerieflijke Vrije Woning. Werkzaamheden te beginnen dadelijk na de September Vacantie. Applicaties met getuigschriften zullen ingewacht worden tot 31 dezer, door den Ondergeteekende.

J. J. DE VILLIERS,
Voorzitter.

P.O. Lynedoch.

WELLINGTON.

PUBLIEKE VERKOOPING

VAN

EEN EERSTE KLASSE

WIJNPLAATS

EN

Losse Goederen.

DE Ondergeteekenden in hunne betrekking als Assignees in den Geassigneerden Boedel van wijlen JAN DANIEL CILLIERS, zullen

OP WOENSDAG,

22 AUGUSTUS,

('s Morgens ten 10 ure precies),

Publiek laten Verkoopen op de Plaats zelve.

I. VASTGOED.—Het prachtige Eigendom genaamd "**OPTENHORST,**" gelegen in het hart van de vruchtbare Wagenmakers Vallei, nabij Wellington.

Er zijn circa 70,000 uitgezochte Wijnstokken geplant op uitstekenden Wijngaard grond, en er is gelegenheid voor het aanplanten van nog duizenden Stokken op prachtige aarde. Vruchtboomen zijn nergens beter te huis, en de Pisangs onovertreffelijk. Een van de prachtigste Moestuinen in dit distrikt kan deze plaats op poggen.

Loopend Water en Zaailanden zijn er in overvloed, en die hedendaagsche klagt "Schaarsch van Brandhout," komt hier niet van pas. Er is uitgestrekte Weiveld, en het Aandeel in de gezamenlijke Weide van GROENBERG, wordt met de Plaats verkocht.

De Gebouwen bestaan uit 1 groot gerieflijk Woonhuis, onder IJzeren Dak, groote luchtige en gerieflijke Wijnkelder, twee aparte Woningen, Stallen, Wagenhuis, Bediendenvertrekken, enz., enz. allen in den besten staat van reparatie.

Daar deze Plaats voor meer dan honderd jaren is aangelegd, is het onnoodig iets van de ligging aan te halen.

II KELDERGEREEDSCHAP: 8 Eerste Klas Stukvaten, 9 do. Kuipen, 9 Leggers en Pijpen, 1 Azijn Legger, Trap- en Onder Balies, 1 Wijnpomp compleet, 1 Kelder Trap, 2 Halfamen, Emmers, Trechters, Kranen, Brandewijn- en Rozijnenketels, 1 "Heaver," enz., enz., enz.

III. LOSSE GOEDEREN:—1 Bokwagen, 1 Kapkar, 2 Open Karren, Brandhaken, 1 Zeep en 1 Groote Scheepspot, Stelladjes, enz., enz.

IV. HUISRAAD:—Het gewone assortiment, waaronder 1 Harmonium is.

V. AANDEELEN:—2 Spiritus Maatschappij en 1 Paarl Wijn en Brandewijn Maatschappij.

J. FRED. PENTZ,
M. L. SMITH, } Assignees.

Wellington, 9 Aug. 1888.

J. FRED. PENTZ & Co., Afslagers.

BENOODIGD,

EEN Tweede Assistent Onderwijzer voor de Tweede Klas Publieke Ondersteunde School te Middelburg, K. K.

Werkzaamheden aan te vangen op 8 October 1888. Salaris: £75 per jaar. Applicatiën vergezeld van getuigschriften, enz., te worden ingezonden niet later dan den 25sten Augustus 1888, bij den Ondergeteekende.

GERRIT VAN NIEKERK, V.D.M.
Voorzitter van het School Comité.

Middelburg, 30 Julij 1888.

GETIJTAFEL VOOR TAFELBAAI.

AUGUSTUS 1883.

MAANSVERANDERINGEN.

Nieuwe Mn. 7 Aug., 7.25 n.m. | Volle Maan, 21 Aug., 5.5 n.m.
Derde Kw. 14 Aug., 1.16 n.m. | Laatste Kw. 29 Aug., 1.2 n.m.

DATUM.	HOOG WATER. V.M.	H.M.	LAAG WATER. V.M.	H.M.
	u m	u m	u m	u m
1 Woensdag	9 52	10 29	5 39	6 11
Donderdag	11 4	11 36	6 47	7 20
Vrijdag ..	— —	0 4	6 50	7 16
4 Zaterdag ..	0 28	0 50	6 39	7 1
5 Zondag ..	1 11	1 33	7 22	7 43
6 Maandag ..	1 51	2 11	8 1	8 21
7 Dinsdag ..	2 30	2 48	8 39	8 57
8 Woensdag	3 6	3 24	9 16	9 34
9 Donderdag	3 42	3 59	9 51	10 8
10 Vrijdag ..	4 17	4 36	10 27	10 45
11 Zaterdag ..	4 54	5 16	11 5	11 26
12 Zondag ..	5 35	5 58	11 47	— —
13 Maandag ..	6 21	6 49	0 10	0 35
14 Dinsdag ..	7 21	8 3	1 5	1 42
15 Woensdag ..	8 48	9 39	2 26	3 14
16 Donderdag	10 27	11 10	4 3	4 49
17 Vrijdag ..	11 47	— —	5 29	5 3
18 Zaterdag ..	0 19	0 46	6 33	6 58
19 Zondag ..	1 19	1 32	7 2	7 43
20 Maandag ..	1 54	2 13	8 4	8 22
21 Dinsdag ..	2 32	2 51	8 42	9 0
22 Woensdag	3 8	3 25	9 17	9 34
23 Donderdag	3 44	3 57	9 50	10 5
24 Vrijdag ..	4 13	4 29	10 21	10 37
25 Zaterdag ..	4 44	5 1	10 53	11 10
26 Zondag ..	5 19	5 36	11 28	11 45
27 Maandag ..	5 54	6 14	— —	0 4
28 Dinsdag ..	6 36	7 1	0 25	0 49
29 Woensdag	7 32	8 8	1 17	1 50
30 Donderdag	8 48	9 32	2 26	3 10
31 Vrijdag ..	10 13	10 53	3 53	4 33

MARKTPRIJZEN.

Van 15 Augustus.

	£ s. d.	£ s. d.
Aardappelen, per mud ...	0 13 6	— 0 14 0
Kool, per stuk ...	... 0 0 1½	— 0 0 2½
Woensdag, 15 Aug., 1 Wagen en 0 Karren.		

NIEUWE MARKT.

Van 14 tot 15 Aug.

	£ s. d.	£ s. d.
Aardappelen, per mud	0 9 0	— 0 13 6
Azijn, per halfaam	... 0 7 6	— 0 7 6
Boter, per lb. ...	... 0 1 0	— 0 1 3½
Boonen, per mud	... 0 16 0	— 0 16 3
Bloemkool, per stuk	... 0 0 1½	— 0 0 4½
Beestevleesch, per lb.	... 0 0 2½	— 0 0 3½
Eenden, per stuk	... 0 2 6	— 0 2 8
Eijeren, per 100	... 0 6 5	— 0 8 1
Ganzen, per stuk	... 0 2 3	— 0 3 3
Ged Perziken, per lb.	... 0 0 2	— 0 0 2
Ged. Abrikozen, per lb	... 0 0 4	— 0 0 4½
Ged. Peren, per lb	... 0 0 1½	— 0 0 1½
Guavas, per 100	... 0 0 8	— 0 2 8
Groene Uijen, per bos	... 0 0 0½	— 0 0 0½
Hoenders, per stuk	... 0 1 2	— 0 1 9
Kalkoenen, per stuk	... 0 2 6	— 0 3 8
Kool, per stuk ...	... 0 0 1	— 0 0 3½
Limoenen, per 100	... 0 4 6	— 0 8 11
Nartjes, per 100	... 0 5 3	— 0 9 0
Pompoenen, per stuk	... 0 0 4	— 0 1 2
Perzen, per 100 ...	... 0 1 0	— 0 1 0
Prei, per bos ...	... 0 0 0½	— 0 0 0½
Patatas, per mud	... 0 6 7	— 0 7 5
Pisangs, per 100	... 0 2 10	— 0 3 0
Peterselie, per bos	... 0 0 1½	— 0 0 1½
Selderij, per bos	... 0 0 0½	— 0 0 0½
Struisvijeren ...	... 0 1 0	— 0 1 1½
Tabak, per lb. ...	... 0 0 4	— 0 0 4½
Uijen, per mud ...	... 0 15 0	— 0 17 6
Varkensvleesch, per lb.	... 0 0 3	— 0 0 4
Waterals ...	... 0 0 0½	— 0 0 0

Hof van Insolventie.

NIEUWE INSOLVENTIES

Aug. 14.—Charles Musgrove, van Maclean-square, King Williams Town, meubel handelaar, baten, £3,131 6s. 2d.; schulden, £7,775 0s. 10d.; tekort, £4.641 11s. 8d.

GESCHEDULEN INGELEVERD.

Aug. 14.—Petrus Johannes Burger, van het district Victoria West.

14.—Johannes Petrus Hendriks, pakhuishouder, van Somerset Oost.

14.—Benjamin Hulley, boer, van de afdeeling Somerset Oost.

14.—Susanna Petronella Louw (geboren Van Nierop), van de Paarl.

14.—Petrus Cornelius Braam, wagenmaker, van Port Elisabeth.

Lijst van Verbanden.

HYPOTHEKEN.

Augustus.

9 Langschmidt, A ...	Albertijn, F ...	Bredasd	
9 Tabata, A ...	Bailey, T ...	Queens T	
9 Thwaits, J A	Villiers, C de...	Beaut W	
9 Jongh, A CS de	Hermanus, W	Malmesb	
9 Murray, W E	Rubidge, M J...	Graaff-R	
10 Fick, W A ...	Chowles, M ...	Alexand	
10 Louw, J P de V	Villiers, H de	Stellenb	
10 Plessis, J A du	Marsh, W ...	Roberts	
10 Ville, J C de	P Brandasvlei	Paarl	
10 Jagger, M E...	Hall, Bd-W ...	Kaapstad	
KUSTINGS.			
9 Kriel, J P ...	Malherbe, H ...	Tulbagh	
9 Murray, W E	Probart curator B ...	Graaff-R	
9 Murray, W E	Probart, E ...	Graaff-R	
10 Seeker, M ...	Wicht, J ...	Kaapstad	
10 Galpin, H A...	Mutual ...	Beaufort	
10 Heerden, H C v	Wit, wed J de	Tarkasta	

KONTRAKTEN.

9 Pringle, W ...	...	Hay
Coetsee, P E	...	...
9 Barnard, L J C	...	Transvaa
Gous, C H M E	...	Aberdeen
10 Pattison, W ...	...	Kaapstad
Dixie, H E ...	...	

VERKOOPINGEN.

AUGUSTUS.

17.—Klapmuts Stasje, (Hamels, Schapen en Kapsters, van Jas. van Breda & Co.,—J. S. Marais & Co., Afslagers.

18.—Wellington, Vaste en Losse Goederen, in den gezamelijk erden boedel van B. G. du Plessis,—M. L. Smith & Co., Afslagers.

22.—Optenhorst, Wagenmakersvallei, nabij Wellington, Vaste en Losse Goederen, ens., in den gezamelijk erden boedel van wijlen J. D. Cilliers,—J. Fred. Penta & Co., Afslagers.

23.—Schoonspruit, nabij Malmesbury, Paarden en Beesten, van Alport & Louw,—J. W. Moorrees, Jr. & Co., Afslagers.

23.—Kruispad, afdeeling Robertson, Vaste en Losse Goederen, in den insolventen boedel van F. J. Joubert,—W. J. Gregan, Afslager.

SEPTEMBER.

5.—Elandsfontein, in het Hardeveld, distrikt Namaqualand, Vaste en Losse Goederen, in den boedel van wijlen D. G. Prins,—E. Reed, Afslager.

12.—Elisabethsfontein, distrikt Clanwilliam, Losgeld, Lopende Have, ens., in den boedel van wijlen M. M. Burger, geb. Smit,—E. Reed, Afslager.

ALGEMEENEN VOLDOENDE geeft het Ratier's Zadel met gemakstichten voor natal, toegezonden met een patents stijgbeugelsteun. *Zie Adverteutie.*

WAARSCHUWING.—Wij verwijzen onze lezers en lezeressen, die van zwak gebruik maken, naar onze advertentiekolommen, waar de heeren Otto Landsberg & Co. een werk gereed hebben staan te verschijnen voor het opwekken van bestaande verpoedende zwakte, die voor hen bestemd schijnt te zijn.

ROOZE en Zoon " genezen zonder stijving, schuift, duidelijk zich zelven, bovenste-beste uitwerking, zonder pijnlijke bijwerking.

De Zuid-Afrikaan.

DONDERDAG, 16 AUGUSTUS 1883.

DE WETGEVENDE RAAD EN HET TOLVERBOND.

De Afrikaner partij had reden om zich te ergeren over het gedrag der Regering omtrent de verlenging van den Kimberley Spoorweg, en over die Afrikaner leden der Wetgevende Vergadering die de zijde der Regering kozen. Daarover hebben wij het onze gezegd, en wij willen het thans niet herhalen. Maar wat doet de Wetgevende Raad? De Wet op het Tarief van Invoerregten onder het Tolverbond—een Wet in het andere Huis met groote meerderheid aangenomen, en welker verwerping om den Vrijstaat als die van het voorstel Theron om de Z. A. Republiek tegen de Kolonie in te nemen,—besluit hij over zes maanden voor de tweede maal te lezen, en hij snijdt dus alle kans af om met de Republieken op behoorlijken voet te komen. De Regering kon, en wilde wellicht, door onderhandelingen met den Vrijstaat tot een resultaat komen dat haar met de partij die haar tot steun diende had kunnen verzoenen, en tevens het misverstand tusschen de Kolonie en de Z. A. Republiek uit den weg ruimen. Thans is daartoe alle kans afgesneden, en door wie? Door een meerderheid van negen leden van den Wetgevenden Raad tegen acht, van welke negen niet minder dan vijf—de heeren Neethling, Van den Heever, Van Rhijn, Joubert en Du Plessis,—tot de Afrikaner partij behooren.

Geen wonder dat men vraagt wat hier achter zit. Wij kunnen het de *Cape Times* naauwelijks ten kwade duiden als hij in het gebeurde de hand van den man meent te ontwaren die hier voor hoofd der Afrikaner partij geldt, en die door het blad reeds zoo dikwijls ten onregte beschuldigd is van voortrekking der Transvaalsche belangen boven de Kolonials, en van het bewandelen van krumme en duistere wegen tot het bereiken van een even duister doel. Toch kunnen wij verzekeren dat onze tijdgenoot zich vergist, en zijn gissing niet geuit zou hebben had hij geweten wat er onder de Afrikaner partij omgaat. Die partij is bitter geërgerd over het gebeurde, niet min der dan de Regering zelve, en daar heeft zij alle reden toe. Wat wij van de zaak weten doet ons denken dat als, naast misverstand en eigenzinnigheid, nog andere beweegredenen op de stemming van Maandag ll. invloed hebben geoefend, deze volstrekt niet met politieke plannen maar met zaken van geheel ondergeschikt belang, b.v. de schade die deze of gene zou lijden als het sluiten van het Tolverbond dit of dat gevolg baarde, in verband stonden. De Wetgevende Raad had nog twee jaren kunnen aanblijven, en wij meenen te weten dat de Regering, deels om de kosten eener Raadsverkiezing en deels om vroeger met de verkiezingen voor de Wetgevende Vergadering klaar te komen, van plan was hem niet te ontbinden. Dat thans die ontbinding toch zal geschieden, daaraan twijfelen wij geen oogenblik. De Regering heeft immers luide verkondigd dat zij, bij verwerping van het Tolverbond, een beroep op het land zal doen.

Wat ander gevolg kan men intusschen van het gebeurde verwachten? Men weet hoe de Kaapstadsche Conferentie den Vrijstaat onvoorwaardelijk een regt heeft toegekend op een deel der hier geheven invoerregten. Dit en andere besluiten der Conferentie zijn bij tijds publiek gemaakt, en in de Kolonie heeft bijna geen stem zich er tegen verheven. Toen op het Paarlsche Bondscongres, op voorstel van den Kaapstadschen Bondstak, het ten uitvoer leggen der Conferentie voorslagen omtrent het Tolverbond een wenschelijke zaak werd verklaard, zocht wel dezelfde man die thans het voorstel heeft gedaan om de Tariefwet te laten vallen, de berasdaling op grond van onbekendheid met de Conferentie voorstellen te beletten; maar dit vond geen bijval, en het besluit ten gunste van het Tolverbond ging er met algemeene stemmen door. Wat dus als de blijkbare wensch der Koloniale bevolking kon gelden—dat de Vrijstaat bekomen zou wat hij als zijn regt eischte, en wat de Kolonie hem zonder opoffering van eenig belang kon toestaan,—dat is verijdeld door leden van ons Hoogerhuis van wie men had kunnen verwachten dat zij een hun zoo naauw verwant volk als dat van den Vrijstaat niet opzettelijk zouden verongelijken. Zonder een Tolverbond met den Vrijstaat kan de Regering dezen wel een rabat op invoerregten maar geen uitkeering van een deel dier inkoeren toekennen. Bij een rabat profiteren kooplieden, bij een uitkeering de Staat; en het doel van het rabat is in de armen —om de kooplieden van Natal te drijven, —wordt door geen uitkeering bereikt als niet tevens een Tolverbond wordt gesloten. Nu is het natuurlijk de vraag of de Vrijstaat zich tot een Tolverbond zou verstaan hebben waar Natal niet aan wil; maar een weigering van den Vrijstaat om met de Kaapkolonie alleen in zulk een Verbond te treden, zou de Kolonie volkomen geregtvaardigd hebben als zij zich field aan het rabat, terwijl thans de Vrijstaat alle regt heeft om zich over de behandeling te beklagen die hem van het Koloniale Parlement wedervaart.

Leidt het besluit van den Wetgevenden Raad evenzeer tot een verwijdering tusschen de Kolonie en den Vrijstaat als dat van Regering en Parlement in zake de Spoorwegkwestie tot een tusschen de Kolonie en de Z. A. Republiek, dan zal Natal ruime gelegenheid hebben om zijn plan tot een nadere verbindtenis met beide Republieken tot stand te brengen. Wij laten daar of sulk een plan uitvoerbaar is—en of de Republieken er zich toe verstaan zullen; maar zoo veel is zeker dat de Kaapkolonie een uiterst gevaarlijk pad zou betreden als zij, zoo als onlangs door de *Cape Argus* werd aangeduid, door tusschenkomst der Rijkswegering haar regt handhaafde om bij Natal in zaken van in- en uitvoer niet te worden tegengestaald. Men zou in het Noorden, welk een toeleg er bij de Rijksregering bestaat om den zaak

[illegible] het van het Kaapsche [illegible] winnen. Men weet wel genoeg[illegible] er in Engeland onder [illegible] Regering bestaat om de regten der Kolonisten tot het kleinst mogelijk getal te beperken. Die strekking zal het echter nooit winnen als er tusschen de Kolonisten van Zuid Afrika die eendragt heerscht die hun door stamverwantschap en gemeenheid van belang wordt geboden. Maar wat ziet men thans? Zoowel allerlei misverstand, door de omstandigheden zoowel als door verkeerden zin bewerkt, tusschen de Republiek en de Kolonie. Daarna een toenadering tusschen de Kolonie en den Vrijstaat, en een mogelijkheid om ook met de Z. A. Republiek een schikking te treffen, tot herstel der eendragt zoowel als in het belang der Koloniale producenten wenschelijk. Van die mogelijkheid maken Regering en Parlement der Kaapkolonie, tot schade van Zuid Afrika, geen gebruik; maar zoo iets laat zich verklaren en dus ook tot op zekere graad vergoelijken. Waar blijkt het echter naar dat de eigenzinnigheid van een hoopje Afrikaners in het Hoogerhuis, in strijd met hun partij en met al wat men van den volkswil vernomen heeft, de Kolonie nu ook nog met den Vrijstaat in onmin brengt en in een onhoudbare positie plaatst? Men weet hoe het *veto*, in het eerste tijdvak der Fransche revolutie aan den Koning der Franschen toegekend, door een Parijzenaar straatjongen beschreven werd. Het is, zei hij, net als of je een kom met soep hebt die je wilt gaan eten, en dan komt een ander en stoot ze om. Juist dat omstooten is thans het werk van den Wetgevenden Raad geweest, en wij kunnen herinneren alleen er op wijzen dat de Koning die het *veto* kreeg en er gebruik van maakte, een groot jaar later van zijn troon werd geworpen.

Wat nu te doen? Dat is een vraag die zich moeijelijk laat beantwoorden, maar zooveel is zeker dat het thans, bij de ellendige verdeeldheid en onderlinge tegenwerking die zich bij het Afrikanerdom vertoont, meer dan ooit noodig wordt om bij de aanstaande verkiezingen de eenheid van belang tusschen alle oprigte Kolonisten, hier en in de Republieken, op den voorgrond te stellen, en geen kandidaten voor te staan die aan onbekookte denkbeelden omtrent Protectie en dergelijke die eenheid willen offeren. Onbekookte denkbeelden, zeggen wij, want wij zijn niet tegen Protectie, en buiten Natal is er overal in Zuid Afrika een partij voor te vinden, die, als zij eendragtiglijk werkt, het winnen moet. Laat men echter verdeeldheid en afzondering het hier winnen, dan zal men spoedig de eene zege der anti-Koloniali'n na de andere zien, en dan zal het besluit door den Wetgevenden Raad op Maandag genomen in de geschiedenis van Zuid Afrika ongetwijfeld als een der gebeurtenissen genoemd worden die tot den achteruitgang der zaken hebben bijgedragen.

DIT ons artikel was in druk, toen wij Sir Gordon Sprigg gisteren in de Wetgevende Vergadering hoorden verkondigen dat de Regering besloten had tot het nemen van een maatregel die de zaak van het Tolverbond nog regt kon maken, nl. VERDAGING (PROROGATIE) VAN HET PARLEMENT, EN SAMENROEPING ER VAN TOT EEN SPECIALE ZITTING BINNEN WEINIGE DAGEN. Raadsleden zoo als de heer Botha, wier aanwezigheid het gebeurde van Maandag belet zou hebben, kunnen dan zorgen op hun plek te zijn, en het zal dan den Vrijstaat duidelijker dan ooit blijken dat het de Regering met het Tolverbond ten volle ernst is.

'T EEN EN ANDER.

De heer Merriman hield Maandag avond een welsprekende rede over het regt van eigendom, in verband met de Wet over De Beer's Watervoorraad. Er was echter één zwak punt in zijn redenering. Teregt zeide hij dat deelname aan een Watermaatschappij als die van Kimberley iets anders was dan een goudspeculatie; teregt vond hij behoedzaam te zijn met wetgeving die het eigendomsregt kon krenken. Maar waarom werd de Wet ingediend? Ten behoeve der Mijnmaatschappijen, een schikking met den bestuurder der Kimberley Maatschappij over verstrekking van water hadden getroffen, en die schikking door de aandeelhouders in die Maatschappij zagen vernietigen. En waarom werd die schikking vernietigd? Omdat, zoo als de heer Merriman zelf erkende, de Kimberley Maatschappij niet tevreden was met minder jaarlijksche winst dan maar eventjes 12 of 15 p. c. Daar heeft men het zwakke punt. De heer Merriman moge 12 of 15 p.c. geen hooge rente voor Kimberley achten, maar als in de Kolonie een eerzaam burger, die zijn geld aan een administratie-kantoor toevertrouwt, slechts 4 p. c. kan maken, waarom moeten dan Engelsche geldwolven zich op kosten der Kolonisten met 12 of 15 p.c. vetmesten? De heer Merriman blijft zich inzusschen gelijk, want in 1885 streed hij even sterk voor die friesche Londen en Z. A. Exploratie Maatschappij, die insgelijks, met hulp van den waardigen John Blades Curney, over de bevolking der Diamantvelden den tyran wacht te spelen; maar het verheugt ons dat ook de Wetgevende Vergadering zich gelijk is gebleven, en er voor bedankt om Koloniale belangen aan die van geldschieters uit de twee of de tien stammen dienstbaar te maken.

Als, zeide de heer Merriman, de Kimberley Maatschappij met Koloniaal geld gesticht was, dan ton een Wet als die op De Beer's watervoorraad nooit eenige kans gehad hebben om door te gaan. Heel mogelijk, antwoorden wij. Het zou zoo vreemd niet zijn als een Koloniaal Parlement zich gevoeliger toonde contren een geldwolven welke gevolgen binnen de Kolonie zouden ondervonden worden, dan contrent een in den vreemde. Maar zou, als de Kimberley Maatschappij een Koloniale Directie en meerendeels Koloniale aandeelhouders had gehad, een gedrag als het hare mogelijk zijn geweest? Van den heer Merriman, die zich tot voorstander der Maatschappij stelde, mogen wij ook wel vragen of het waar is dat de Kimberley Maatschappij, die op [illegible] plek was, werkelijk dacht dat hij te [illegible] zou zich tot een bekwaamde gedrag

[illegible] Afrika [illegible] [illegible] [illegible]

DINGSDAG.

AVONDZITTING.

DINGSDAG.

de Regering in overleg treedt met de Kaapsche Kamer van de Maatschappij der vervaardiging van verzonnende handelwijze in het bereiden van een behoorlijk riolenstelsel. In uitleg daarbij bij aan de verschillende ondergeteekenden in aanden staak in den contract van het Kasteel ingesteld. De Municipaliteit deed wat zij kon, maar dat was niet genoeg. Na de Kaapstad overvloed van water krijgt op het nieuwe waterstelsel was het hoogst noodig dat er tevens ook een nieuw rioolstelsel opgericht werd. Hij legde de resultaten uit van het onderzoek door het Comité ingesteld. Aangaande het rioolstelsel had het Comité hem bedlet gevonden te hangen gevoerd dat een Commissie van Werken, opgericht uit zes vertegenwoordigers van de verschillende Stadsraden van de verschillende Stadsraden vertegenwoordigd, en dus een uitgebreid rioolstelsel gevormd worden.

De heer Stigant sprak tegen de leden die het Comité uitmaakten. Zij waren allen mannen die in den contrek van de stad woonden en meer met de voornaamste gedeelten gaden hadden en besaden. Hij kon ieder dezer leden, ook den heer Sivewright (die lachte), naar straten en pleinen in de stad brengen die zij nog nooit gezien, nog minder van gedroomd hadden. Aangaande het rioolstelsel had de Stadsraad te veren besloten dat geen uitgebreid rioolstelsel kon worden aangenomen vóórdat er overvloed van water was. Door een stelsel als het voorgestelde kon er geen schieling tusschen de stad en de voorwijken gemaakt worden, want allen moesten aansluiten werken; als zij dit niet deden dan zou zij voor zijn eigen voordeel werken en dus beide achteruitgaan. Hij dacht dat dit groot waterstelsel in verband stond met dat in Engeland onlangs teweggebracht. Daar was niet genoeg getuigenis in dat Comité genomen; daar waren verschillende beambten die zij nooit geraadpleegd of ondervraagd hadden. Hij zou veel liever hebben dat het een Commissie zou zijn om onderzoek te doen, want van deze resolutie zou in alle waarschijnlijkheid niets komen; men meest wachten totdat de deskundige uitkwam van Europa en hem raadplegen. Hij was zeker dat voorlang de burgers van de stad naar het Parlement zouden komen met gerechtigde klagt n. Hij zou niet het voorstel tegengaan, maar dacht dat de Kaapstad door deze veronachtzaamd ward.

De heer Ohlsson kon niet met den vorigen spreker saamstemmen dat de Kaap veronachtzaamd was. Hij dacht dat bij het nieuwe stelsel wij nog niet genoeg water voor de stad zullen krijgen. Het Comité in zijn opinie had de stad goede diensten bewezen. Verder, het geld voor het Molteno reservoir uitgegeven achtte hij verloren, men behoorde alreeds in die dagen een degelijk waterstelsel opgericht te hebben.

De heer Lewis merkte aan dat de vorige spreker gesproken had van dingen waarvan hij niet veel wist, b.v. het Molteno reservoir had hij aangehaald als geld verspild. Wist hij dat er thans eenige millioenen gallons in bevat waren! Hij behoorde maar het rapport van den heer Gamble na te zien, om van zienswijze te veranderen. Dan ook de heer Stigant had hoogst gelijk, door te zeggen dat de Kaapstad veronachtzaamd werd. Hij had de volledigste uitleggingen gezien over handelingen van den Stadsraad, hij was een lid voor 20 jaren, maar wat had hij daarvoor ontvangen? Open en luide lakingen.

Gen. Nixon beweerde wat van zulke zaken te kennen, hij had waterstelsels in Indië gezien, daar maakte men waterwerken en dammen op pleinen, en dan werd het water opgepompt over de gebeele stad; hij zou voorstellen dat de Molteno waterwerken naar Groenepunt verplaatst zouden worden, want thans waren zij een bedreiging voor de stad.

De heer Sauer seide hij zou zaam met den heer Stigant stemmen. De heer Lewis had beweerd dat de gezondheidstoestand van de stad vrij goed was, maar hij zou hem aanraden om maar een eindje af St. Georgestraat te loopen om daar hoopen vuilnis te treffen. Kaapstad deed thans zijn best, maar er kon geen degelijk stelsel opgericht worden voordat de verschillende Stadsraden saamgingen. Maar het was een beetje te ver om te zeggen dat Kaapstad in een voortreffelijken gezondheidstoestand verkeerde.

De heer Fuller was verheugd toen hij gehoord had dat een deskundige zou uitkomen. Hij hoopte dat deze goeden raad zou geven. Hij had gehoord door Comité onderzoeken en uit onderviading gevonden dat de maagt en kracht van een goeden gezondheidstoestand bestond in eenheid van de verschillen de Municipaliteiter. Hij dacht niet dat de inwoners van de stad iets tegen een degelijk rioolstelsel zouden hebben. Hij had dikwijls gedacht dat het Gouvernement de Municipaliteiten behoorde te verpligten volledige maatregelen in te stellen. Omtrent de riolen in de baai te laten uitloopen, kon hij zeggen dat 20 jaren geleden, toen hij in Sir Lowry Street woonde, had hij dikwijls op het strand te Zoutrivier geloopen en het nooit schooner bevonden dan het thans was. Thans liepen de riolen uit net voor de stad en daar wordt het water weder opgepompt en over de straten gegoten, dit was verkeerd. Hij diende in het amendement dat de woorden "met een geschikten watervoorraad" toegevoegd zouden worden.

De Procureur General dacht dat de gezondheidstoestand van de wijken niet zoo slecht was; maar verondersteld dat het slecht was, hoe kon men dat voorkomen? Wijnberg was zoo gezond als men kon verlangen, er was geen gevaar voor de gezondheid aldaar. De ziekten die nu en dan ontstonden waren dezelfde waaraan elke stad en elke wijk behebt waren. Het was het rioolstelsel van de Kaapstad dat een verandering verlangde. Hij wenschte dat een van de leden naar Kimberley zou gaan om zaken daar te beschouwen; hij kon hem verzekeren hij zou van deukbeeld veranderen. En toch was Kaapstad niet volmaakt, want drie riolen openden in de zee net aan het einde van de Adderleystraat, de voornaamste straat in de Kaapstad; dit was een schandaal voor de stad. Het Comité behoorde een zoo sterker rapport over het rioolstelsel van de Kaapstad te gegeven te hebben, maar over de stadswijken was dit niet noodig. Hij kon niets uitmaken van dit laatste rapport van het Comité; hij kon hen verzekeren dat de Stadsraden nooit zouden overeenstemmen.

De heer Wiener seide dat het een mooije zaak was dat de Procureur General de Havencommissie beschuldigd had van de riolen hier aan het einde van Adderleystraat te behoeren na te zien. Ook over de zaak van de gezondheidstoestand van de stadswijken, als Wijnberg, Claremont enz., verschilde hij ten zeerste van den Procureur General. Men moest maar één middag in deze plaatsen doorbrengen om te zien hoe slecht zaken aldaar stonden.

De heer De Waal dacht dat sinds de talrijke fouten door dit Huis van eind tot eind gedaan, het veel beter was de zaak aan den Stadsraad over te laten. Hij las eenige vragen en antwoorden uit het rapport van het Comité over de zaak waaruit getoond werd dat het beter was dat de Stadsraad over zulke onderwerpen zou beslissen, en als deze niet goed deed dan moest men beter leden verkiezen. Hij hadde verder aan het verwerpen van het Tolverbood en de stemwijze in het ander Huis.

Generaal Nixon dacht dat de zaak zoo belangrijk was dat hij zou aanraden het aanstellen van een Commissie, want zoolang de zaken thans stonden zou de staat vernietigd worden door slechten gezondheidstoestand.

De heer Stigant sprak weer over de riolen in den onder kant van Adderleystraat, den beide dat de Havencommissie naar deze zaak behoorde te zien.

De heer Merriman bewaarde bijna vergiftigd geweest te zijn door den stank van de riolen in de stadswijken. Alles was in een slechten staat, den weg hen men bijna niet belopen; daar waren twee straatlampen die gevuld te 12 uur 's nachts uitgingen. Deze resolutie kon geen kwaad doen; hij was verwonderd hoe de Ed. heer voor Flaasberg (De Waal) zoo gelukgd er over kon gevorderd zijn. Hij dacht dat het hoogst verstandig was een deskundige te laten uitkomen zoouls de Stadsraad gedaan had; het Gouvernement behoorde den Stadsraad hierin gelukkig te ondersteunen.

Het amendement Fuller werd aangenomen als ook het geamendeerde voorstel.

DIAMANTEN HANDEL WETSONTWERP.

Het wetsontwerp als in den Raad gemaakt

dig hetzij aan Magerman's dood of aan het journaal op verkeerde manier gehouden, en het bleef de vraag of Magerman vóór zijn dood behoorlijk door den doctor behandeld was, en of hij geen beter kost had moeten hebben. De C. C. had naar de zaak moeten kijken en rapport over de behandeling der gevangenen moeten doen. Aan een men in zulk een gezondheidstoestand als Magerman had men beter voedsel moeten geven.

De heer Sauer stelde, iets vóór zoozen, verdaging van het debat voor, tot den volgenden dag, en dit ging er door. Daarop verdaagde ook het Huis.

GISTEREN.

De heer Merriman gaf een persoonlijke uitlegging, beweerde niet in het Huis gisteren middag geweest te zijn toen de zaak van het artikel in de *Times* over het De Beers Watervoorraad Wetsontwerp op tapijt werd gebragt, en toen het lid voor de Kaapstad gezegd had, hoe men kon gelooven dat zulk een man als de heer Rhodes zich aan onwettige geldhandelingen zou verlemen. Als hij in het Huis gisteren middag bij die gelegenheid geweest was, zou hij voor zijn vriend, den heer Rhodes, gesproken hebben, maar omdat hij er niet was, zou hij het thans doen. Verder had de Proc. General een alles behalve vleyelijke aanmerking gedaan, toen hij zeide dat de handelingen van dit Comité een publiek schandaal waren. Hit twijfelde aan de raadsamheid van zulke zaken aan gekozen Comités te overhandigen. Hij las toen voor een verslag van hoe zaken in Engeland gedaan werden in dergelijke omstandigheden.

Eerst de Eerste Minister en toen de heer Barry seiden dat zij tegenwoordig waren toen de Proc. General gemelde aanmerkingen gemaakt had; hij had geen hoon op het Comité bedoeld.

Ook de Secretaris voor Naturellen zaken sprak in denzelfden zin.

RAPPORT VAN HET COMITE OP DR. BOURKE, HERVAT.

De heer Sauer dacht dat het Gouvernement een groote fout begaan had door niet een doktor op het Comité gestald te hebben, want vele onaangenaamheden konden vermeden zijn door zulk eene aanstelling. Toch als het Comité niet aan de slechten van het Huis voldeed, moest men het Gouvernement ook gedeeltelijk verantwoordelijk houden, want dit had de leden aangestald. Hij gaf toen slag van de zaak van Dr. Bourke en de beschuldigingen waarop hij ontslagen was als Districtsgeneesheer. Het zou veel beter geweest zijn als het Gouvernement onmiddellijk een Gouvernementsbeambte naar Hanover gestuurd had om onderzoek in te stellen. Was dit gedaan, dan dacht hij dat de zaak veel beter en veel eenvoudiger zou afgeloopen zijn, en dan zou bobben was Dr. Bourke nog op zijn post. Hij dacht hem onschuldig aan de hoofdzakelijke fout hij valsche inschrijvingen gedaan had. Omtrent het andere punt dat Dr. Bourke een gevangene aangemeld had, was het geen zaak van min gewigt, zoolds de heer Sivewright bevestigd had dat hij niet gevraagd of gemeld was om weg te loven met de straffen opgelegd door de Akte van 1882.

AVONDZITTINGEN.

De Eerste Minister stelde voor, en het werd aangenomen dat er geen meer avondzittingen zouden zijn.

RAPPORT VAN HET COMITE, DR. BOURKE.

De heer Sivewright seide dat het getuigenis in deze zaak zeer volledig was; hij gaf toen een verslag van de gehoele zaak omtrent Gert Magerman en Dr. Bourke die op verzoek van den agterzaden Civielen Commissaris ontslagen werd van zijn post als districtsdokter op de punten van slechte behandeling van gevangenen en verkeerde inschrijving in het Gevangenisboek gemaakt te hebben. Dr. Parsons, dokter op het bendieten station te Kaapstad had, ook het rapport bevestigd dat de gevangenen van Hanover aan vogelvogelschrikkers leeden. Van die gevangenen had echter Dr. Bourke goed notitie genomen toen zij weggingen, zoo als bleek uit zijn rapport. Wat Gert Magerman betreft, den Hottentot wiens dood aan verwaarloosing door den doctor werd geweten, was het wel gebleken dat het gevangenisboek journaal voor den tronk niet behoorlijk gehouden werd, wat trouwens op de meeste plekken gevonden werd, en waar de heer Percy Nightingale bleek niet naar te kijken; maar Gert had pillen gehad en een orde was door den doctor gegeven om hem geen zuiker werk te laten doen toen hij aan rumatiek bleek te lijden, en zoo hij geen anderen kost dan mielies kreeg. Was dit omdat lijders aan rumatiek geen siekenkostjes moesten krijgen. Spreker weidde uit over hetgeen de lijkschouwing gebeden had, en zeide dat de doctoren voor het Comité verhoord niets tegen de behandeling door Dr Bourke hadden in te brengen. Ziekenkost was te Hanover in den tronk gedurig gegeven. Spreker kwam daarna terug op de zaak van het journaal, dat door den doctor beschouwd werd niet als een tronkboek maar als een voor den districtsgeneesheer, om zijn officieel werk in acht te schrijven. Daarom werd het niet dagelijks aangeboaden, maar van tijd tot tijd uit andere aanteekeningen aangevuld. De heer Percy Nightingale was blijkbaar al te gauw tot een conclusie gekomen, en het was een schandaal zoo als hij over de zaak aan den Kol. Secretaris geschreven had. Na Dr. Bourke's vertrek heette het aantal zieken in den Hanoversche tronk zeer verminderd te zijn, maar het was gebleken dat dit geheel bezijden de waarheid was. Spreker had geen voorliefde voor Dr. Bourke gekoesterd, maar het onderzoek naar de zaak had hem de overtuiging bijgezet dat de man niet van zijn post ontzet had moeten worden. Hij stelde voor het rapport aan de gunstige overweging der Regering te verwijzen.

De heer Watermeyer zeide dat hij op het punt stond om naar huis te vertrekken, en zich dus haasten moest te zeggen wat hij te zeggen had. Hij herinnerde dat toen hij het eerst de zaak had ter spraak gebragt iedereen tegen zijn gevoelen was, maar dat nu de zaak een geheel ander aanzien had bekomen. Hij had het Comité over de zaak onpartijdig samengesteld, en het was een beswaarlijke taak om den indruk van het debat weg te nemen; maar het Comité was eenstemmig tot het besluit gekomen dat Dr. Bourke zonder reden uit zijn ambt ontslagen was en hersteld moest worden. (De Proc. Generaal ontkende dit.) De heer Percy Nightingale had voor het Comité geen fraai figuur gemaakt, en de Proc. Generaal had dit blijkbaar gevoeld. De Regering moest leeren begrijpen dat zij niet te gauw naar rapporten moest oordeelen, en de getuigenissen in de zaak toonden dat Dr. Bourke verkeerdelijk van zijn ambt ontzet was. De "volgelverschrikkers" die door de Commissie in den Hanoverschen tronk gesien waren, hadden spreker met hun arbeid gedierd, en zagen er stellig beter uit dan toen zij in den tronk waren ingekwartierd. Maar zagen zij er zoo slecht in de oogen der Commissie uit, waarom had zij dit dan in het gevangenisboek niet aangeteekend? Eerst op een rapport van den Magistraat van Colesberg had de Commissie gehandeld. Dat rapport en dat van Dr. Parsons werden door spreker doorgegaan, en op nieuw betoogde hij dat de heer Nightingale zijn pligt niet gedaan had. Hij vertrouwde dat het Huis aan Dr. Bourke regt zou doen, maar het smartte hem dat leden van het Huis zich, wat de zaak betrof, in den val hadden laten lokken.

General Nixon seide dat wat de heer Watermeyer beweerde strekte om de Regering te verzwakken, en dat het de pligt van den C. C. van Hanover gewéést was om naar het gedrag van den dooter te kijken. Hij zou niet zeggen dat Dr. Bourke van alle blaam vrij was, als een Regeringscommissie er anders over geoordeeld had, en hij vond het verkeerd om zoo veel lawaai over particuliere zaken te maken. Hij wilde de zaak aan de Regering laten verwijzen, en stelde een amendement in dien zin voor, dat intuschen niet veel anders was dan het voorstel van den heer Sivewright en niet aan het Huis werd voorgesteld.

De Proc. General seide dat, in weerwil van betgeen er ten gunste van Dr. Bourke gezegd was, er wel degelijk reden voor de Commissie was geweest om aanmerking op zijn gedrag te maken. Dr. Bourke was blijkbaar niet schuldig hetzij aan Magerman's dood of aan het inschrijven van valsche berigten in het journaal; maar wat dit laatste betrof had hij dit journaal op verkeerde manier gehouden, en het bleef de vraag of Magerman vóór zijn dood behoorlijk door den doctor behandeld was, en of hij geen beter kost had moeten hebben. De C. C. had naar de zaak moeten kijken en rapport over de behandeling der gevangenen moeten doen. Aan een men in zulk een gezondheidstoestand als Magerman had men beter voedsel moeten geven.

De heer Sauer stelde, iets vóór zoozen, verdaging van het debat voor, tot den volgenden dag, en dit ging er door. Daarop verdaagde ook het Huis.

GISTEREN.

De heer Merriman gaf een persoonlijke uitlegging, beweerde niet in het Huis gisteren middag geweest te zijn toen de zaak van het artikel in de *Times* over het De Beers Watervoorraad Wetsontwerp op tapijt werd gebragt, en toen het lid voor de Kaapstad gezegd had, hoe men kon gelooven dat zulk een man als de heer Rhodes zich aan onwettige geldhandelingen zou verlemen. Als hij in het Huis gisteren middag bij die gelegenheid geweest was, zou hij voor zijn vriend, den heer Rhodes, gesproken hebben, maar omdat hij er niet was, zou hij het thans doen. Verder had de Proc. General een alles behalve vleyelijke aanmerking gedaan, toen hij zeide dat de handelingen van dit Comité een publiek schandaal waren. Hit twijfelde aan de raadsamheid van zulke zaken aan gekozen Comités te overhandigen. Hij las toen voor een verslag van hoe zaken in Engeland gedaan werden in dergelijke omstandigheden.

Eerst de Eerste Minister en toen de heer Barry seiden dat zij tegenwoordig waren toen de Proc. General gemelde aanmerkingen gemaakt had; hij had geen hoon op het Comité bedoeld.

Ook de Secretaris voor Naturellen zaken sprak in denzelfden zin.

RAPPORT VAN HET COMITE OP DR. BOURKE, HERVAT.

De heer Sauer dacht dat het Gouvernement een groote fout begaan had door niet een doktor op het Comité gestald te hebben, want vele onaangenaamheden konden vermeden zijn door zulk eene aanstelling. Toch als het Comité niet aan de slechten van het Huis voldeed, moest men het Gouvernement ook gedeeltelijk verantwoordelijk houden, want dit had de leden aangestald. Hij gaf toen slag van de zaak van Dr. Bourke en de beschuldigingen waarop hij ontslagen was als Districtsgeneesheer. Het zou veel beter geweest zijn als het Gouvernement onmiddellijk een Gouvernementsbeambte naar Hanover gestuurd had om onderzoek in te stellen. Was dit gedaan, dan dacht hij dat de zaak veel beter en veel eenvoudiger zou afgeloopen zijn, en dan zou bobben was Dr. Bourke nog op zijn post. Hij dacht hem onschuldig aan de hoofdzakelijke fout hij valsche inschrijvingen gedaan had. Omtrent het andere punt dat Dr. Bourke een gevangene aangemeld had, was het geen zaak van min gewigt, zoolds de heer Sivewright bevestigd had dat hij niet gevraagd of gemeld was om weg te loven met de straffen opgelegd door de Akte van 1882.

AVONDZITTINGEN.

De Eerste Minister stelde voor, en het werd aangenomen dat er geen meer avondzittingen zouden zijn.

RAPPORT VAN HET COMITE, DR. BOURKE.

De heer Sivewright seide dat het getuigenis in deze zaak zeer volledig was; hij gaf toen een verslag van de gehoele zaak omtrent Gert Magerman en Dr. Bourke die op verzoek van den agterzaden Civielen Commissaris ontslagen werd van zijn post als districtsdokter op de punten van slechte behandeling van gevangenen en verkeerde inschrijving in het Gevangenisboek gemaakt te hebben. Dr. Parsons, dokter op het bendieten station te Kaapstad had, ook het rapport bevestigd dat de gevangenen van Hanover aan vogelvogelschrikkers leeden. Van die gevangenen had echter Dr. Bourke goed notitie genomen toen zij weggingen, zoo als bleek uit zijn rapport. Wat Gert Magerman betreft, den Hottentot wiens dood aan verwaarloosing door den doctor werd geweten, was het wel gebleken dat het gevangenisboek journaal voor den tronk niet behoorlijk gehouden werd, wat trouwens op de meeste plekken gevonden werd, en waar de heer Percy Nightingale bleek niet naar te kijken; maar Gert had pillen gehad en een orde was door den doctor gegeven om hem geen zuiker werk te laten doen toen hij aan rumatiek bleek te lijden, en zoo hij geen anderen kost dan mielies kreeg. Was dit omdat lijders aan rumatiek geen siekenkostjes moesten krijgen. Spreker weidde uit over hetgeen de lijkschouwing gebeden had, en zeide dat de doctoren voor het Comité verhoord niets tegen de behandeling door Dr Bourke hadden in te brengen. Ziekenkost was te Hanover in den tronk gedurig gegeven. Spreker kwam daarna terug op de zaak van het journaal, dat door den doctor beschouwd werd niet als een tronkboek maar als een voor den districtsgeneesheer, om zijn officieel werk in acht te schrijven. Daarom werd het niet dagelijks aangeboaden, maar van tijd tot tijd uit andere aanteekeningen aangevuld. De heer Percy Nightingale was blijkbaar al te gauw tot een conclusie gekomen, en het was een schandaal zoo als hij over de zaak aan den Kol. Secretaris geschreven had. Na Dr. Bourke's vertrek heette het aantal zieken in den Hanoversche tronk zeer verminderd te zijn, maar het was gebleken dat dit geheel bezijden de waarheid was. Spreker had geen voorliefde voor Dr. Bourke gekoesterd, maar het onderzoek naar de zaak had hem de overtuiging bijgezet dat de man niet van zijn post ontzet had moeten worden. Hij stelde voor het rapport aan de gunstige overweging der Regering te verwijzen.

De heer Watermeyer seide dat hij op het punt stond om naar huis te vertrekken, en zich dus haasten moest te zeggen wat hij te zeggen had. Hij herinnerde dat toen hij het eerst de zaak had ter spraak gebragt iedereen tegen zijn gevoelen was, maar dat nu de zaak een geheel ander aanzien had bekomen. Hij had het Comité over de zaak onpartijdig samengesteld, en het was een beswaarlijke taak om den indruk van het debat weg te nemen; maar het Comité was eenstemmig tot het besluit gekomen dat Dr. Bourke zonder reden uit zijn ambt ontslagen was en hersteld moest worden. (De Proc. Generaal ontkende dit.) De heer Percy Nightingale had voor het Comité geen fraai figuur gemaakt, en de Proc. Generaal had dit blijkbaar gevoeld. De Regering moest leeren begrijpen dat zij niet te gauw naar rapporten moest oordeelen, en de getuigenissen in de zaak toonden dat Dr. Bourke verkeerdelijk van zijn ambt ontzet was. De "volgelverschrikkers" die door de Commissie in den Hanoverschen tronk gesien waren, hadden spreker met hun arbeid gedierd, en zagen er stellig beter uit dan toen zij in den tronk waren ingekwartierd. Maar zagen zij er zoo slecht in de oogen der Commissie uit, waarom had zij dit dan in het gevangenisboek niet aangeteekend? Eerst op een rapport van den Magistraat van Colesberg had de Commissie gehandeld. Dat rapport en dat van Dr. Parsons werden door spreker doorgegaan, en op nieuw betoogde hij dat de heer Nightingale zijn pligt niet gedaan had. Hij vertrouwde dat het Huis aan Dr. Bourke regt zou doen, maar het smartte hem dat leden van het Huis zich, wat de zaak betrof, in den val hadden laten lokken.

General Nixon seide dat wat de heer Watermeyer beweerde strekte om de Regering te verzwakken, en dat het de pligt van den C. C. van Hanover gewéést was om naar het gedrag van den dooter te kijken. Hij zou niet zeggen dat Dr. Bourke van alle blaam vrij was, als een Regeringscommissie er anders over geoordeeld had, en hij vond het verkeerd om zoo veel lawaai over particuliere zaken te maken. Hij wilde de zaak aan de Regering laten verwijzen, en stelde een amendement in dien zin voor, dat intuschen niet veel anders was dan het voorstel van den heer Sivewright en niet aan het Huis werd voorgesteld.

De Proc. General seide dat, in weerwil van betgeen er ten gunste van Dr. Bourke gezegd was, er wel degelijk reden voor de Commissie was geweest om aanmerking op zijn gedrag te maken. Dr. Bourke was blijkbaar niet schuldig hetzij aan Magerman's dood of aan het inschrijven van valsche berigten in het journaal; maar wat dit laatste betrof had hij dit journaal op verkeerde manier gehouden, en het bleef de vraag of Magerman vóór zijn dood behoorlijk door den doctor behandeld was, en of hij geen beter kost had moeten hebben. De C. C. had naar de zaak moeten kijken en rapport over de behandeling der gevangenen moeten doen. Aan een men in zulk een gezondheidstoestand als Magerman had men beter voedsel moeten geven.

De heer Sauer stelde, iets vóór zoozen, verdaging van het debat voor, tot den volgenden dag, en dit ging er door. Daarop verdaagde ook het Huis.

GISTEREN.

De heer Merriman gaf een persoonlijke uitlegging, beweerde niet in het Huis gisteren middag geweest te zijn toen de zaak van het artikel in de *Times* over het De Beers Watervoorraad Wetsontwerp op tapijt werd gebragt, en toen het lid voor de Kaapstad gezegd had, hoe men kon gelooven dat zulk een man als de heer Rhodes zich aan onwettige geldhandelingen zou verlemen. Als hij in het Huis gisteren middag bij die gelegenheid geweest was, zou hij voor zijn vriend, den heer Rhodes, gesproken hebben, maar omdat hij er niet was, zou hij het thans doen. Verder had de Proc. General een alles behalve vleyelijke aanmerking gedaan, toen hij zeide dat de handelingen van dit Comité een publiek schandaal waren. Hit twijfelde aan de raadsamheid van zulke zaken aan gekozen Comités te overhandigen. Hij las toen voor een verslag van hoe zaken in Engeland gedaan werden in dergelijke omstandigheden.

Eerst de Eerste Minister en toen de heer Barry seiden dat zij tegenwoordig waren toen de Proc. General gemelde aanmerkingen gemaakt had; hij had geen hoon op het Comité bedoeld.

Ook de Secretaris voor Naturellen zaken sprak in denzelfden zin.

RAPPORT VAN HET COMITE OP DR. BOURKE, HERVAT.

De heer Sauer dacht dat het Gouvernement een groote fout begaan had door niet een doktor op het Comité gestald te hebben, want vele onaangenaamheden konden vermeden zijn door zulk eene aanstelling. Toch als het Comité niet aan de slechten van het Huis voldeed, moest men het Gouvernement ook gedeeltelijk verantwoordelijk houden, want dit had de leden aangestald. Hij gaf toen slag van de zaak van Dr. Bourke en de beschuldigingen waarop hij ontslagen was als Districtsgeneesheer. Het zou veel beter geweest zijn als het Gouvernement onmiddellijk een Gouvernementsbeambte naar Hanover gestuurd had om onderzoek in te stellen. Was dit gedaan, dan dacht hij dat de zaak veel beter en veel eenvoudiger zou afgeloopen zijn, en dan zou bobben was Dr. Bourke nog op zijn post. Hij dacht hem onschuldig aan de hoofdzakelijke fout hij valsche inschrijvingen gedaan had. Omtrent het andere punt dat Dr. Bourke een gevangene aangemeld had, was het geen zaak van min gewigt, zoolds de heer Sivewright bevestigd had dat hij niet gevraagd of gemeld was om weg te loven met de straffen opgelegd door de Akte van 1882.

AVONDZITTINGEN.

De Eerste Minister stelde voor, en het werd aangenomen dat er geen meer avondzittingen zouden zijn.

RAPPORT VAN HET COMITE, DR. BOURKE.

De heer Sivewright seide dat het getuigenis in deze zaak zeer volledig was; hij gaf toen een verslag van de gehoele zaak omtrent Gert Magerman en Dr. Bourke die op verzoek van den agterzaden Civielen Commissaris ontslagen werd van zijn post als districtsdokter op de punten van slechte behandeling van gevangenen en verkeerde inschrijving in het Gevangenisboek gemaakt te hebben. Dr. Parsons, dokter op het bendieten station te Kaapstad had, ook het rapport bevestigd dat de gevangenen van Hanover aan vogelvogelschrikkers leeden. Van die gevangenen had echter Dr. Bourke goed notitie genomen toen zij weggingen, zoo als bleek uit zijn rapport. Wat Gert Magerman betreft, den Hottentot wiens dood aan verwaarloosing door den doctor werd geweten, was het wel gebleken dat het gevangenisboek journaal voor den tronk niet behoorlijk gehouden werd, wat trouwens op de meeste plekken gevonden werd, en waar de heer Percy Nightingale bleek niet naar te kijken; maar Gert had pillen gehad en een orde was door den doctor gegeven om hem geen zuiker werk te laten doen toen hij aan rumatiek bleek te lijden, en zoo hij geen anderen kost dan mielies kreeg. Was dit omdat lijders aan rumatiek geen siekenkostjes moesten krijgen. Spreker weidde uit over hetgeen de lijkschouwing gebeden had, en zeide dat de doctoren voor het Comité verhoord niets tegen de behandeling door Dr Bourke hadden in te brengen. Ziekenkost was te Hanover in den tronk gedurig gegeven. Spreker kwam daarna terug op de zaak van het journaal, dat door den doctor beschouwd werd niet als een tronkboek maar als een voor den districtsgeneesheer, om zijn officieel werk in acht te schrijven. Daarom werd het niet dagelijks aangeboaden, maar van tijd tot tijd uit andere aanteekeningen aangevuld. De heer Percy Nightingale was blijkbaar al te gauw tot een conclusie gekomen, en het was een schandaal zoo als hij over de zaak aan den Kol. Secretaris geschreven had. Na Dr. Bourke's vertrek heette het aantal zieken in den Hanoversche tronk zeer verminderd te zijn, maar het was gebleken dat dit geheel bezijden de waarheid was. Spreker had geen voorliefde voor Dr. Bourke gekoesterd, maar het onderzoek naar de zaak had hem de overtuiging bijgezet dat de man niet van zijn post ontzet had moeten worden. Hij stelde voor het rapport aan de gunstige overweging der Regering te verwijzen.

De heer Watermeyer seide dat hij op het punt stond om naar huis te vertrekken, en zich dus haasten moest te zeggen wat hij te zeggen had. Hij herinnerde dat toen hij het eerst de zaak had ter spraak gebragt iedereen tegen zijn gevoelen was, maar dat nu de zaak een geheel ander aanzien had bekomen. Hij had het Comité over de zaak onpartijdig samengesteld, en het was een beswaarlijke taak om den indruk van het debat weg te nemen; maar het Comité was eenstemmig tot het besluit gekomen dat Dr. Bourke zonder reden uit zijn ambt ontslagen was en hersteld moest worden. (De Proc. Generaal ontkende dit.) De heer Percy Nightingale had voor het Comité geen fraai figuur gemaakt, en de Proc. Generaal had dit blijkbaar gevoeld. De Regering moest leeren begrijpen dat zij niet te gauw naar rapporten moest oordeelen, en de getuigenissen in de zaak toonden dat Dr. Bourke verkeerdelijk van zijn ambt ontzet was. De "volgelverschrikkers" die door de Commissie in den Hanoverschen tronk gesien waren, hadden spreker met hun arbeid gedierd, en zagen er stellig beter uit dan toen zij in den tronk waren ingekwartierd. Maar zagen zij er zoo slecht in de oogen der Commissie uit, waarom had zij dit dan in het gevangenisboek niet aangeteekend? Eerst op een rapport van den Magistraat van Colesberg had de Commissie gehandeld. Dat rapport en dat van Dr. Parsons werden door spreker doorgegaan, en op nieuw betoogde hij dat de heer Nightingale zijn pligt niet gedaan had. Hij vertrouwde dat het Huis aan Dr. Bourke regt zou doen, maar het smartte hem dat leden van het Huis zich, wat de zaak betrof, in den val hadden laten lokken.

General Nixon seide dat wat de heer Watermeyer beweerde strekte om de Regering te verzwakken, en dat het de pligt van den C. C. van Hanover gewéést was om naar het gedrag van den dooter te kijken. Hij zou niet zeggen dat Dr. Bourke van alle blaam vrij was, als een Regeringscommissie er anders over geoordeeld had, en hij vond het verkeerd om zoo veel lawaai over particuliere zaken te maken. Hij wilde de zaak aan de Regering laten verwijzen, en stelde een amendement in dien zin voor, dat intuschen niet veel anders was dan het voorstel van den heer Sivewright en niet aan het Huis werd voorgesteld.

De Proc. General seide dat, in weerwil van betgeen er ten gunste van Dr. Bourke gezegd was, er wel degelijk reden voor de Commissie was geweest om aanmerking op zijn gedrag te maken. Dr. Bourke was blijkbaar niet schuldig hetzij aan Magerman's dood of aan het inschrijven van valsche berigten in het journaal; maar wat dit laatste betrof had hij dit journaal op verkeerde manier gehouden, en het bleef de vraag of Magerman vóór zijn dood behoorlijk door den doctor behandeld was, en of hij geen beter kost had moeten hebben. De C. C. had naar de zaak moeten kijken en rapport over de behandeling der gevangenen moeten doen. Aan een men in zulk een gezondheidstoestand als Magerman had men beter voedsel moeten geven.

De heer Sauer stelde, iets vóór zoozen, verdaging van het debat voor, tot den volgenden dag, en dit ging er door. Daarop verdaagde ook het Huis.

GISTEREN.

De heer Merriman gaf een persoonlijke uitlegging, beweerde niet in het Huis gisteren middag geweest te zijn toen de zaak van het artikel in de *Times* over het De Beers Watervoorraad Wetsontwerp op tapijt werd gebragt, en toen het lid voor de Kaapstad gezegd had, hoe men kon gelooven dat zulk een man als de heer Rhodes zich aan onwettige geldhandelingen zou verlemen. Als hij in het Huis gisteren middag bij die gelegenheid geweest was, zou hij voor zijn vriend, den heer Rhodes, gesproken hebben, maar omdat hij er niet was, zou hij het thans doen. Verder had de Proc. General een alles behalve vleyelijke aanmerking gedaan, toen hij zeide dat de handelingen van dit Comité een publiek schandaal waren. Hit twijfelde aan de raadsamheid van zulke zaken aan gekozen Comités te overhandigen. Hij las toen voor een verslag van hoe zaken in Engeland gedaan werden in dergelijke omstandigheden.

(Te worden vervolgd).

UNIONDALE.

(Van onzen Correspondent.)

De heer Vintcent, is 1.1. Donderdag, 9 deser, hier geweest om zijne kiezers te ontmoeten. Daar wij niet tijdige kennis er van gekregen hadden was de opkomst van buitenlieden maar schraal. Toch waren er onder de aanwezigen die leidsleden in politieke zaken in dit distrikt kunnen genoemd worden. Het is bekend dat wij gedeeltelijk zamen met Oudtshoorn, maar meerendeels met George en Mosselbaai, moeten stemmen voor Parlementsleden. D. w. z. een gedeelte van onze kieserslijst behoort onder Oudtshoorn, en het grootere gedeelte onder George. Dit is wel te betreuren.

De vergadering met den heer Vintcent had plaats in de hofzaal. De Joubert werd verzocht den voorsitterstoel in te nemen. Hij seide blijde te zijn den heer Vintcent te mogen introduceren, die reeds 15 jaren ons distrikt had vertegenwoordigd, en wiens bekwaamheid als Parlementalid bekend was. De heer Vintcent was één die ten minste steeds aan den zelligen kant stemde, en deze had in zaken van plaatselijk belang steeds zijne hulpvaardigheid bewezen, zoosls nog onlangs in de aangelegenheid van den tol tusschen hier en Willowmore.

De heer Vintcent het woord nemende, gewaagde, na eenige voorloopige aanmerkingen, van den meer bevredigenden toestand die er thans in 's lands inkomsten werd opgemerkt. De spoorweg had een surplus gelaten van £28,000. De inkomsten waren de uitgaven met £190,000 te boven gegaan, welke som iets van onze millioenen schuld kan afdoen. Er is dus geen oorzaak om nieuwe belasting te heffen. Spreker was van gevoelen dat, als er een nieuwe belasting moest gëheven worden, dan moest die op sterken drank gelegd worden. Doch dit moest op een andere manier geheven worden, dan tot hier het geval was.

Hij wees er op dat het Gouvernement zich bemoeide met landbouw en veeteelt. Wijn werd nu beter gemaakt dan vroeger. Men kon nu zeer goeden wijn tegen billijken prijs te drinken krijgen. De wet op brandsiekte was zeer doeltreffend; ook trachtte het Gouvernement het paardenras te verbeteren.

Door zijne bemoeiing, zamen met zijn collega, den heer Robertson, was er een verbetering in de wet op huisbehuizing gemaakt, zoodat die niet meer zoo drukkend was op den eigenaar van hutten en huurhuizen. Ook waren schoolgebouwen thans vrij van belasting.

In zake den Oudtshoornschen Spoorweg en Knijsna Goudveldon had het Gouvernement ongelukkig dit en de omliggende districten geene aanmoediging gegeven. Het Gouvernement kon meer gedaan hebben om machinerie aan de Goudvelden aan te moedigen, daar er toch zonder twijfel veel goud te Millwood te vinden is.

De zaak der opvoeding in de Hollandsche taal was ook door Gouvernement en Parlement behartigd.

Spreker gewaagde van de goede verstandhouding tusschen de Kolonie en den Vrijstaat. Deze Staat had regt op een deel der inv